Nro 75.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 18. WRZESNIA ROKU 1798. we WTOREK.

z Londynu dnia 31. Sierpnia.

Xiążę *Portland* piſał liſt do Prezydenta *Londynu* z donieſieniem, iż podług rapportow pod d. 25. z *Dublina* przeſłanych, woyſka *Francuzkie* daley wgłąb kraiu nie wkroczyły, a generał woyſk królewſkich zewsząd wspierany od ludu, wyruszył przeciw nieprzyiacielowi. Przed odeyściem tych rapportow, Vice-Król wyiechał z *Dublina* dla obięcia kommendy nad armią.— Liſty prywatne donoszą, iż lord *Cornwallis* z całą swoią świtą i znacznym woyſkiem udał ſię na dniu 25. do centralnego korpusu pod *Sligo*, dla kierowania osobiście czynnościami woiennemi. Nieprzyiaciel wkrotce dozna przykrych dla ſiebie ſkutkow, gdyż Generał *Lake* w 6000. ludzi wyszedł na przeciw niemu. Między wylądowanemi *Francuzami* znayduie ſię 500. officerow, dla ćwiczenia ziednoczonych *Irlandczykow* w obrotach woiennych. Maią mieć także 60,000. sztuk broni do rozdania. Wieśniacy, którzy z rąk ich broń przyieli, nie maią dochodzić iak do 300. osob. Fregaty *Francuzkie* opuściły na dniu 23. ſtanowiſko *Killala*, i udały ſię do *Sligo*, gdzie zdaie ſię, iż czekać chcą dalszego losu. Trzy fregaty *Angielſkie*, *Dyanna*, *Cerber*, i *Shannon* znaydowały ſię na dniu 23. w *Lough Swilly*, a za odebranym rozkazem od admirała *Kingsmill*, udały ſię ku *Sligo*. Donoszą nam także, iż woyſka *francuzkie* zaięły miaſto *Ballina*, bliſko *Killala*, które to oſtatnie mieysce ciągle wzmacniaią. Nie są dowodzone od Generała *Kilmaine*, ale od Generała *Humbert*, pod którego kommendą znayduie ſię 3. Generałow i wielka liczba inżenierow.— W innym liście pod dniem 26. t. m, donoszą, iż 5. kuryerow do zamku przybyło, ieden z nich wyprawiony od pułkownika *Campbell*, który dotąd w *Bleſſingthon* w hrabſtwie *Wiklow* ſtoi, zaprzecza pogłosce, iakoby w tey okolicy nowe rozruchy powſtały. Rownie podpada wątpliwości wiadomość, iż ieſt 40,000. zebranych insurgentow pod dowodztwem pewnego *Plunket*, który zgłoſił ſię niedawno do rządu, chcąc ſię poddać pod warunkiem, iż należeć będzie do aktu amneſtyi; dla czego wymazano go iuż z regeſtru ſkazanych na wieczne wygnanie. Za odebraną wiadomością o wylądowaniu, obywatele *Dublinſcy* odbywali zaraz patrole w nocy; i ładunki mieli sobie rozdane. Zupełna spokoyność zachowaną była. Z prowincyi *Alſter* insurgenci przeszli do prowincyi *Connaught*. *Francuzi* procz monety miedzianey nie maią z sobą, tylko papiery. Z ich pikietami iuż zaszły małe utarczki, i dwoch im ludzi zabito. *Caſtlebar*, gdzie Generał *Hutchinson* z 6. regimentami ſtoi, ieſt miaſto głowne hrabſtwa *Mayo*, i tylko 30. mil *Angielſkich* (6. *Polſkich*) od *Killala* odległe. Generał *Taylor* ieszcze bliżey nieprzyiaciela ſtoiący, ma pod sobą 1000. ludzi. Biſkup *Killala* wzięty był w niewolę, przez swoią nieroſtropność w oddaniu wizyty *francuzom*, których wziął za woyſko *Angielſkie*. Roznoszą tu, iakoby w hrabſtwach *Meath* i *Caſan*, rownie iak w okolicach *Cork* powſtała insurrekcya.— G. *Nugent*, który w *Belfaſt* ma kommendę, wydał pod d. 23. proklamacyą do reszty insurgentow, w którey zaręcza im pardon, iaki otrzymali PP. *Oconnor*. *Emmet* etc. byleby poddali ſię, i dokładne złożyli wyznanie, względem konspiracyi.—Co ſię tycze Generała *Kilmaine*, tuteysze pisma zapewniaią, iż ſię urodził w *Dublinie*, gdzie oyciec iego był lekarzem. Odbył on woynę *Amerykańſką*, a dawniey w ſłużbie Cesarſkiey zoſtawał. Pod Generałem *Buonaparte* rozrządzał oblężeniem *Mantuy*— Z *Portsmouth* donoszą, iż wszyſtkie okręty woienne, które iak ſtatki przewozowe są uzbroione, wypłyneły z tamtąd z woyſkami do *Irlandyi*. Procz tego 3. regimenta milicyi *Angielſkiey* maią być tam ieszcze poſłane. Przeznaczony do *Indyow Wschodnich* oddział woyſka od 3500 ludzi, iuż wſiadał na okręty, gdy znagła otrzymał od admiralicyi rozkaz wſtrzymania ſię z odiazdem, i zapewne rząd obroci go przeciw *Irlandyi*.— Nasze okręty maią także z ſtrony morza attakawać *Francuzow*, gdyby ſię ci chcieli dłużey utrzymywać w swoich szańcach.— *Napper Tandy* i inni nieprzytomni *Irlandczykowie* wezwani są do powrocenia do ſwoiey oyczyzny pod karą konfiſkacyi maiątku.— Eſkadra Admirała *francuzkiego Richery* w *Wschodnich Indyach* ſkłada ſię z 4. okrętow liniowych, nasza zaś z 9. okrętow.— Ob. *Niou* oświadczył, iż chce teraz przyſłać na ogólną zamianę niewolnikow *francuzkich* za *Angielſkich*. – Jeszcze na początku roku teraznieyszego rząd nasz tak mało wierzył zamiarom *francuzkim* przeciw *Indyom Wschodnim*, iż uchwalił powszechną redukcyą w woyſkach tamteyszych.— O admirale *Nelson* żadnego urzędowego nie mamy donieſienia. Kupcy w *Belfaſt* nie chcą więcey przyimować bankowych papierow *Irlandzkich*.— Częſte bunty zdarzaiące ſię teraz na okrętach woiennych naszych, przypisać należy ziednoczonym *Irlandczykom*, których w roku zeszłym na flotty przyięto. Rachuią, iż ich do 8000. w ſłużbę morſką zawerbowano.— Nie dawno Xiążę *Portland* powracaiąc z wioſki ſwoiey *Bulſtrode* do *Londynu*, ſpadł z konia i twarz ſobie niezmiernie pokaleczył.— Forteca *Tillichery* przed którą oba okręty *Raymond* i *Woodcot* od *Francuzow* zabrane zoſtały, osadzona ieſt ſamemi inwalidami, nie ma iak 18. do 20. ſtarych armat, i ieſt bez żadnych potrzeb i wygod do życia.— Rzecz ciekawa będzie (mowi ieden dziennik) iak poradzą ſobie miniſtrowie *Angielſcy* po zaszłym wylądowaniu *Francuzow* w *Irlandyi*. Powodowani egoizmem, i utrzymaniem ſiebie tylko na doſtoieńſtwach, a nie utrzymaniem kraiu, lękali ſię cienia nawet iakieykolwiek odmiany w Adminiſtracyi i oddalali iak mogli tę epokę. Srzodek ich iednak w tey mierze będąc zawsze tymczasowym, to ieſt prorogacya parlamentu, muſi ſię kiedyś koniecznie ſkończyc, a w ten czas geniusz *Pitta* pokaże, czy ieſt ieszcze obfitym w śrzodki, czy zoſtanie wyniszczonym. — Z *Dublina* poczta dziś nie nadeszła.

z Paryża dnia 30. Sierpnia.

O flocie G. *Buonaparte* żadney urzędowey wiadomości do tychczas nie ma ogłoszoney.— Ob. *Rewbell* coraz bardziey przychodzi do zdrowia, i wkrotce z *Plombieres* ieſt tu spodziewany.—Eſkadra *Portugalſka* na morzu srzodziemnym, pod rozkazami *Angielczykow* zoſtaiąca, będzie dowodzoną od margrabiego *de Nize*.— Generał brygady *Ocher Irlandczyk*, który od 40. lat w ſłużbie *Francuzkiey* zoſtaie, ieſt teraz w armii *Włoſkiey* użytym.— Jeźli znowu przyidzie do woyny, na owczas G. *Joubert* z armią *Moguncką* przez *Frankonią* do *Czech* wkroczy, a G. *Maſſena* z armią wyższego *Renu* przez *Szwabią* do *Bawaryi*. Obie armie w czaſie maią ſię z sobą połączyć.— Przy *Havre*, niektóre okręty *Angielſkie* zapędziły ſię niedawno aż do *Sekwany*, ieden z nich oſiadł na piaſku. Wspomnione okręty chciały *Havre* z boku attakować.— W czaſie oſtatniey krwawey insurrekcyi w departamencie *Rzymſkim Circeo*, poległ także adiutant G. *Macdonald*. Insurrekcya byłaby powszechną (pisze kapitan *Giraud*) i nowa *Vendée* miała ſię utworzyć, gdyby ią odwaga nasza nie złamała. Przed *Terraciną* krążyły 2. *Angielſkie* fregaty.— W środku tego miaſta na ulicy wyſtawili xięża oltarz, i w piſtolety uzbroili ſię, ale bagnety nasze przynioſły koniec ich zamiarom. Przed *Terracina* wieśniacy ſtrzelali do nas z 15. sztuk ciężkiey artylleryi. Bitwa 6godzinna ieszcze nic ſtanowiącego nie przynioſła. Trzeba nam było albo zdobyć tę artylleryą, albo cofnąć ſię, a ſkutki tego oſtatniego kroku mogłyby dla nas być okropne; rzuciliśmy ſię więc na artylleryą, bagnet walkę rozwiązał. *Terracina* zaymuiąca 3000. nieprzyiaciela, szturmem dobytą zoſtała, a wszyscy buntownicy w pień wycięci. Bardzo mało z nich potrafiło ieszcze uciec w gory na gruncie *Neapolitańſkim* znayduiące ſię, inni schronili ſię do ſzalup, gdzie ich ogień artylleryi naszey doſięgnął, i w morzu pochłonął. Haſło insurgentow było *śmierć francuzom*.

Wszyscy odtąd żołnierze i maytkowie obwinieni o dezercyą, maią bydź do iednego tylko mieysca *Havre* przewiezieni, i tam pod wyrok ſądu umyślnie do tego przeznaczonego poddani. roboty publiczne w arsenale i porcie będą dla nich karą.— Papież naywięcey teraz wsparcia od *Hiszpanii* odbiera. Niedawno wyliczono mu 12,000. piaſtrow.— Sąd kryminalny departamentu *Herault* pewnego de *Luvelle* ſkazał na deportacyą, za śpiewanie elegiow na pochwałę dawney familii królewſkiey.— Ob. *Lalande* donoſi z *Gotha*, iż znalazł tam naypięknieysze observatorium, naydoſkonalszego i naygorliwszego aſtronoma Pana *Zach*, rownie iak pilnych amatorow aſtronomiy w familii Xiążęcey. Przybyli tam aſtronomowie z *Berlina*, *Drezna*, *Göttingen* etc. Zgodziliśmy ſię na wiele ważnych artykułow, rozwiązaliśmy niektóre wątpliwości, oświecaliśmy ſię nawzaiem, i zachęcali, a w ſamym rozeyściu utwierdziliśmy ſię w przekonaniu, iż naywiększą korzyścią byłoby dla nauk, gdyby częściey podobne kongreſſa zbierały ſię. — Zdaie ſię teraz iż Lucyan *Buonaparte* ieſt na czele oppozycyi. Niedawno spotkał ón ſię z Dyrektorem *Merlin* u Miniſtra sprawiedliwości. *Merlin* dał mu przeſtrogi względem niebespieczeńſtwa roli iaką grać przedſiewziął, ale Lucyan *Buonaparte* odpowiedział: iż dobrze wie co czyni. *Merlin* odchodząc miał mowić: Nie zapomniy o tym, iż wſzyscy którzy iakąkolwiek partyą tworzyć chcieli, padli zawsze ofiarą.— Naywiększe obruszenia sprawia w obu Radach roztrwonienie pieniędzy ſkarbowych. Lucyan *Buonaparte* naybardziey przeciw temu powſtawał, i przyrzekł nawet odkryć imiona tych, którzy korzyſtali ze ſkarbu. Odmiana konſtytucyi *Cisalpińſkiey*, sprawiła także nieiaki opor w Radzie 500. i rzecz dziwna, że i *Barras* iey ſię sprzeciwiał. Wszakże tegoż samego ieszcze dnia kiedy Lucyan *Buonaparte* wniosek swoy czynił, Dyrektoryat wyſłał kuryera do *Medyolanu* z rozkazem, aby natychmiaſt odmiany te wprowadzone były.

Nasze ſtosunki zewnętrzne okazuią wkrótce wybuchnięcie nowey woyny. Z *Ameryką* tylko iedną rząd chce pokoy utrzymać. Woyna z ſtraszną zapalczywością pro-

wadzona będzie, iuż nawet miał wyiść rozkaz do attakowania *Neapolu*.— Dzienniki tuteysze zaprzeczaią zupełnie wiadomości o oporze *Turkow* przeciw *Francuzom* w *Egipcie*. Utrzymuią owszem, iż Porta w przyiaźni żyie z *Francyą*, i rząd *Turecki* wszelką pomoc daie dla Generała *Buonaparte*. *Monitor* kładzie naſtępuiące wiadomości względem *Egiptu*. Między *Francyą* i Beiami *Egipſkiemi*, tudzież niektóremi naczelnikami *Arabow* ſtanęły trzy konwencye ieszcze w roku 1785. Podobne konwencye nie ſą rzeczą wcale nową, *Anglicy* zawierali rownież takowe z rządem *Egipſkim*. Dawny rząd *Francuzki* poſtrzegał wszyſtkie korzyści, iakie *Francya* mogła odnosić z handlu *Wschodnio-Indyiſkiego* przez morze *czerwone*. Pierwsze negocyacye w tey mierze odprawiał Admirał *Truguet* w *Kairze*, duszą ich iednak był pewny *Magallon* z *Kairu*, który ſię teraz razem z Generałem *Buonaparte* znayduie. Jego ſtaranności i poważaniu iakie mu rząd *Egipſki* okazywał przypisać należy całą pomyślność negocyacyow. Wszakże traktaty te zoſtały bez ſkutku.— 1.) dla wpływu *Anglikow* u rządu *Egipſkiego*. 2.) dla małego zaufania w beiach którzy częſto traktaty łamać zwykli 3.) dla sprzeciwiania ſię w tey mierze miniſtra *Francuzkiego Calonne*, gdyż nowa ta droga handlu przyniosłaby ſzkodę kompanii *Indyiſkiey* przez niego utworzoney.

Przyiaciele kunsztow z radością oglądaią przybyłe w całości zabytki ſtarożytności z *Rzymu*. Pomiędzy rękopismami brakuie tylko manuſkryptu *Wirgiliusza* do *Petrarcha* należącego, a w ktorym on noty swoie umieścił.— Ob. *Anquetil du Perron* wydał tu kſiążkę pod tytułem *Indye w ſtoſunku z Europą*. która powszechną zwraca uwagę, tym bardziey że autor iey był oczewiſtym świadkiem kraiu tego, i ducha mieszkańcow iego. Mowiąc o despotyzmie kupieckim *Anglii* w *Indoſtanie*, kładzie naſtępuiące prawdy niezaprzeczone. 1.) Nigdy sam tylko handel, trwałey mocy państwu nie nadaie. 2.) Tak długo można tylko polegać na traktatach, iak długo obie ſtrony zyſk swoy swoy w tym znayduią. 3.) Każda ziemia pozbywa ſię nakoniec ludzi tych, których naturalizować nie może. Dowodzi potym iak daleko zaślepiała ſię *Anglia* względem poſſeſſyow swoich w *Indyach*, pomimo tego, że ſławny *Smith* okazał nikczemność ducha handlowego, który rządzić pragnie. *Maratow* uważa *Anquetil* iako prawdziwych na przyszłość oswobodzicielow *Indyow*, do których ſię oni po zniszczeniu państwa *Mogolſkiego* przenieśli. Sam *Indoſtan* musi uczynić sobie ſprawiedliwość z ciemiężycielow swoich. Z niemi *Francya* znosić ſię powinna. Ztąd okazuie potrzebę założenia szkoły w *Paryżu* dla uczenia ięzyka *Indoſtańſkiego*. *Anquetil* ieſt wyraźnym obrońcą nieograniczoney wolności handlu.

Bayard w ſwoich podrożach do Ziednoczonych Stanow *Ameryki* wyſtawił naſtępuiący obraz *Washingtona*: „Generał *Washington* urodzony w hrabſtwie *Fairfax* w *Wirginii*, był Majorem w czaſie woyny w *Kanadzie*. Pokazał wiele zimney odwagi w rozsypce Generała *Angielſkiego Braddock*, który popełnił błąd przez zapędzenie ſię w wąwoz, gdzie uderzyli na niego *Francuzi* wraz z *Indyanami*; to ieſt ſzczegulne dzieło, które mu zaszczyt przyniosło, nim zoſtał wezwany do obięcia naywyższey kommendy nad woyſkami *Amerykańſkiemi*. Wzroſt iego ieſt 5 ſtop, i do 9. calow, ſizyonomia iego ieſt bez charakteru, oczy niebieſkie bez żywości, nos długi ſpada mu na wyższą wargę, twarz iego ieſt śrzednia, a wargi ſzczupłe. Poſtawa dosyć przyſtoyna. Ruszenie ma wolne, lecz bez przyiemności i mocy; mowi mało, ſłucha bez ciekawości a nawet bez uwagi, ieſt żonatym i bez potomſtwa. Natura odmowiła mu to zrzodło życia, które uwiecznia iſtoty, daie im namiętności, czyni ie wspaniałemi i kochaiącemi. Nie ma w iego życiu żadnego przykładu tey czułości duszy, iakiey hiſtorycy ludzi ſławnych nigdy pomiiać nie zwykli. Jak ieſt teraz, tak był w młodości ſwoiey zawsze poważny, i przysadny; był on iednym z tych małych ſzkolnych *Katonow*, dzieckiem machinalnym bez rzeźwości, bez przyiemności, które ſię poruszaią, mowią, obracaią z regularnością zegaru. Zimny ieſt w nienawiści ku ſwoim nieprzyiaciołom, lecz nienawiść iego ieſt wieczna.“— Zaiſte ten obraz nie ieſt obrazem bohatyra.

Pani de *Stael* pisała do Dziennikarza, który donioſł o przybyciu Pana *Nekkera* do *Paryża*, iż iey Oyciec nie wyieżdżał z ſwoich dóbr *Copet* w *Szwaycaryi*, i wcale nie zamyśla z nich ſię oddalać.

Dziennik *klucz Gabinetow* wyraża: Niektóre osoby zapewniały, iż w tych dniach przybył nowy poseł *Amerykańſki* maiący zlecenia od partyi przyiazney *Francuzom* w ziednoczonych ſtanach. Lecz mylą ſię, gdyż doktor *Logan*, którego tym posłańcem być mniemano, przybył do *Francyi* w intereſſach tylko prywatnych, bardziey ściągaiących ſię do nauk, którémi ſię zatrudnia, niżeli do polityki. Lecz Dyrektoryat obawiaiąc ſię, ażeby iego przytomność we *Francyi* nie ſtała ſię powodem do iakich fałszywych tłumaczeń, kazał mu oświadczyć, ażeby ſkrocił bytność ſwoią w *Paryżu*. Z tey przyczyny doktor *Logan* bliſki ieſt swego wyiazdu.— Obywatel *Mangourit* miał dnia dziſieyszego wyiechać do *Neapolu*, gdzie zoſtawać będzie iako sekretarz legacyi i sprawuiący intereſſa.

Donoszą z *Bordeaux* pod datą 25. t. m. co naſtępuie: Dnia onegdayszego przybył do naszego portu ſtatek pocztowy z *Filadelfij*. Wiadomości które przywiozł, ſą takie iakich ſię spodziewać należało; partya *Angielſka* otrzymała zupełną przewagę, zawieszona czarna kokarda, zaprowadzanie ſtrażow iak w czaſie woyny, i *Francuzi* ściśle ſtrzeżeni. Jedna z fregat uzbroionych dla obrony handlu ziednoczonych ſtanow, zatrzymała iednego korsarza *francuzkiego*, który na brzegach ziednoczonych ſtanow zabrał iuż cztery okręty *Amerykańſkie*. Z trudnością obroniono kapitana ekwipażu od zapalczywości ludu w *Filadelfij*.

Rada 500. poſtanowiła, iż te towary, które na gruncie nieprzyiacielſkim rosną, lub są wyrobione, za dobrą zdobycz powinny być uznane, choćby ſię nawet na okrętach neutralnych znaydowały:— Generał *Macdonald* poſtanowił w *Rzymie*, iż ktobykolwiek przez mowy do buntu podżegał, natychmiaſt śmiercią karanym będzie. W *Genui* w Radzie 60. ieden członek wnioſł, aby tamteyszy dyrektoryat w areszt był wzięty.— Do *l'Orient* pomimo krążących okrętow *Angielſkich* znaczny konwoy z portow zachodnich przybył.— Obywatel *Aubert* wnioſł w Radzie 500. poſtanowienie podatku na rozmaite artykuły konsumpcyine, iako to wino, wodkę, mięso, drzewo dla zaſtąpienia wielu wydatkow miaſta *Paryża*, 22. ſzpitalow etc. Rozwaga iednak nad tym proiektem do dalszego czasu ieſt odłożona. Proiekt zaś podatku na sol, Rada 500. zupełnie odrzuciła.

Rozmaite liſty od brzegow *Renu* pisane, nie każą nam bynaymniey wątpić o bliſkim rozpoczęciu woyny. Kongreſs *Raſtadzki* ieżeli ſię nie rozszedł, ieſt prawie zupełnie nieczynnym, uczynione rozporządzenie wyższego sztabu w naszych armiach, nieuſtanne ciągnienie woyſk naszych ku brzegom *Renu*, prace arsenałowe wszelkiego rodzaiu w *Luxemburgu* i innych mieyscach, zakładanie obozow nad *Niddą* i około *Friedberga*, używanie dzielnych śrzodkow dla zapewnienia sobie rekwizycyoniſtow i zbiegow; uchwalona na wniosek *Jourdana* rezolucya; wſzyſtko nam ſię każe obawiać, ażeby oliwna gałązka pokoiu wkrotce w naszych ſtronach kwitnąć niepoprzeſtała.— Ze wszyſtkich mocarſtw które do tey wielkiey ſprawy łączyć ſię będą, *Porta* ieſt naybardziey w swoich zamiarach niedocieczona; wiadomości które odbieramy z *Konſtantynopola*, tak są z sobą sprzeczne, iż ciężko zgadnąć iaką w tak delikatnych okolicznościach przedſięwezmie drogę. Jeszcze kilka dni, a ta wielka taiemnica odkrytą zoſtanie.—Zamiary dworow południowych mniey są zawiłe, dwór *Neapolitańſki* w ktorym G. *Akton* nowey codziennie nabiera przewagi, może iuż wszelkie złamawszy względy, wypowiedział *Francyi* woynę, pewną bowiem ieſt rzeczą, iż iuż nakazał znaczne powiększenie ſił lądowych i morſkich, iż poſtanowił ażeby Miniſter ſkarbowy miał co mieſiąc w gotowości million dukatow do dyzpozycyi ſkarbowego miniſtra, i że margrabia *de Gallo* odebrał rozkaz, ażeby odtąd w operacyach woiennych znosił ſię zupełnie z *Aktonem*. Dwor ten wiele polegaiący na pomocy marynarki *Angielſkiey*, na zawartym z gabinetem *Wiedeńſkim* traktacie, i na naſionach insurrekcyi które umie wpośrzod swoich rzucać ſąſiadow, pokłada razem nie małą nadzieię w swoiey kawaleryi, która nie ieſt bez iakieyś zalety, i od roku powiększać ſię nieprzeſtaie.— Jakożkolwiek *Toſkania* ieſt ſłaba, nie można wątpić iżby nie miała ſtanąć w śrzankach, gdyby ſię sztandar woyny rozwinął, ciężko ieſt w tey mierze powątpiewać o iey ſkłonnościach: Mowią także iż Krol *Sardyńſki* nie bardzo mile zapatruie ſię na *Francuzow* w ſwey cytadelli, i że nie zapomina dotąd o niebespieczeńſtwie w iakie go oſtatni inſurgenci *Piemontscy* wciągnęli.— Wſzyſtkie te poſtępki *Anglij* przeciw *Francyi* czynione, będą zapewne zawiedzionemi, lecz ileż ſię krwi wytoczy, a ta to ieſt krew którą chciał Dyrektoryat oszczędzić, proponuiąc pomimo zwycięztw Republikanow, naywiększe dla pokoiu ofiary. Przeſilenie które z tego wyniknie, ſtanowić będzie o losie *Europy*.

z Paryża dnia 1. Września.

Generał *Carra-Saint-Cyr* powrocił tu z *Konſtantynopola*.— Jeden dziennik *Paryzki* wydał na publiczność liſt pisany z *Malty* pod 15. Fructidora (2. Sierpnia) przez iednego z agentow rządu *Francuzkiego*. Zbiia w nim pogłoſki, które ſię rozchodziły, iakoby na tey wyspie powſtała rewolucya. Dodaie, iż *Anglicy* nieścigali Generała *Buonaparte*, iż dnia 4. Thermidor (22. Lipca) znaydowali ſię w *Syrakuzie*. *Sycyliyczykowie* (mówi daley) przymuszaią nas do kwarantanny, z tey przyczyny żywności przybywaią poźniey, lecz przybywaią, i przybywać będą pomimo wyſtrzałow do naszych kupcow z brzegow, i do trzech posłańcow, których Generał *Vaubois* kommenderuiący w *Malcie* i *Regnaud* (*de St. Jean Angeli*) kommiſſarz rządowy, wyſłali do Vice-Krola *Sycyliy*, ażeby rozkazał znieść tę kwarantannę, a którzy tego nie mogli zupełnie otrzymać.

Donoszą z *Breſt* pod dniem 24. Dnia wczorayszego o godzinie 10. wieczorem zaiął ſię ogień, który ze śrzodka miaſta zdawał ſię być w porcie, lecz w krótce ſię przekonano, iż był za szańcami *Recouvrance*. Spaliło ſię tylko kilka barkow. Wczesna pomoc z ſtanowiſka posłana, zapobiegła dalszym ſkutkom bez potrzeby ratunku z miaſta.— Mocna *Angielſka* eſkadra w nieuſtannym port *Breſteńſki* trzyma oblężeniu, utrzymuie ſię w ſtanowiſkach *Oueſſant*; nieprzerwany łańcuch ſtatkow rozciąga ſię od tey wyspy, aż do *Raz*.

Opisanie publiczney audyencyi dyrektorow wyięte z liſtow iedney damy w roku 1797.

Przybywszy do *Luxemburga* na nieiaki czas ieszcze przed wyznaczoną godziną audyencyi, oglądaliśmy nayznacznieysze budowle tego wspaniałego pałacu przeznaczonego na mieszkanie 5. dyrektorow. Rzemieślnicy nowego gatunku zatrudniali ſię poprawą i ozdobą iego, a nim prace ich dokonane zoſtaną, tym czasem dyrektoryat zaymuie część tylko gmachu, znaną dawniey pod nazwiſkiem *małych appartamentow*, które ſkładaią ſię z odzielnych od ſiebie pomieszkań, każde zaś z nich, ma przy sobie ogrod w guście *Angielſkim*. Ta część *Luxemburga* odłączona ieſt od innych wielkim czworokątnym dziedzińcem, w śrzodku którego widzieć ſię daią pęki broni otaczaiące czapkę wolności. Ten obraz nierozdzielności *Francuzkiey*, ſtrzeżony ieſt od 2. armat 12 funtowych, a daley w głębi dziedzińca widzieć ſię daią 4. inne tegoż samego kalibru, z małym oddziałem artylierzyſtow. Przed samą bramą ſtoi dwoch huzarow na koniach z dobytemi pałaszami, i dwoch grenadyerow pieſzych z bagnetami. Na ſtraż do rozmaitych wchodow pałacu, zaciąga codziennie 600. kawaleryi i infanteryi. Za nadeszłym czasem audyencyi, uyrzeliśmy zbior ludu znacznieyszy, niż ſię spodziewać mogliśmy. A że nie wolno ieſt wniyść nawet do dziedzińca, aż po uderzoney godzinie, przeto naciſk ludu ieſt wielki na ulicy dość ſzczupłey prowadzącey do pałacu, i my wśrzod tego tłoku ſtać muſieliśmy. W czaſie tym, naybardziey bawiła nas szczebiotliwość pe-

tycyonistkow w opowiadaniu nawzaiem interessow w iakich przychodzą się uskarżać. Za danym znakiem weszliśmy wszyscy do pałacu, ktorego schody i przedpokoy wartą z obu stron otoczone uyrzeliśmy. Zadziwienie nie małe ogarneło nas, kiedy cały ten tłum ludu pomimo tego iż ieszcze dyrektor do sali nie przyszedł, zachował się w naywiększym milczeniu i uszanowaniu. Petycyoniści wpuszczani bywaią przez odzwiernych za pewną przegrodę, gdzie na krzesłach w pułcyrkuł rozstawionych siadaią, arbitrowie zaś pozostaią przed przegrodą. W kilka minut wszedł do sali Dyrektor w paradnym i bardzo kosztownym ubiorze w guście *Wandyka*. Odzwierni w ubiorze podobnegoż gustu zdieli zaraz kapelusze, a po całey sali rozeszło się tym większe uszanowanie, iakie nawet za czasow dawnego rządu zachowywane być nie mogło. Zdaie się, iż widok okazałości ubiorow i rozstawione po pokoiach woysko, sprawia naywiększe na umysłach wrażenie. Petycyoniści koleyno potym prezentowani są przez naywyższego odzwiernego dyrektorowi, ktory odbiera ich petycye, czyta, a potym zapytuie o szczeguły zażalenia. W przeciągu dekady znaleść można odpowiedź w kancellaryi umyślnie w tym celu wyznaczoney pod nazwiskiem *office des renseignemens*. Po wysłuchaniu wszystkich petycyonistow, odzwierny zapytuie się ieszcze głośno, czy kto z obywatelow nie życzy sobie mowić z dyrektorem, po czym wszyscy się rozchodzą. Nic mi się tak nie podobało, iak miłe obeyście dyrektora w wysłuchaniu każdego, mianowicie rozrzewniaiące zażalenie iedney biedney kobiety, iedno dziecko na ręku, drugie u piersi trzymaiącey. Była to wdowa niedawno poległego w bitwie żołnierza, zostawiona od niego bez sposobu do życia. Kazał iey przybliżyć się do komina, dwa razy słuchał smutnych iey zdarzeń, a w czasie myślał o iak nayprędszym osłodzeniu iey losu. Ten postępek okazywał mi dobroć serca Dyrektora, a widok nędznych iey łachmanow obok kosztownego ubioru iego, tym większym umysł moy przeiął uszanowaniem. Appartament iest wspaniały, obicia z adamaszku karmazynowego z złotemi galonami, firanki, sofy, krzesła takież same z złotemi frędzlami, wielkie zwierciadła i lustra, zgoła wszystkie ozdoby okazuią wiele gustu z wytwornością.

z Bruxelli dnia 1. Września.

Zawczoray w nocy przeieżdżał tędy kuryer od Dyrektoryatu do Generała *Joubert*, w kilka godzin biegł za nim drugi. Mieli wieść depesze wielkiey wagi, a podobno rozkaz do rozpoczęcia krokow nieprzyiacielskich. Przygotowania w tey mierze iuż są poczynione, attak w kilku punktach przypuszczonym będzie, z obrotami nagłemi i dzielnemi.

z Hagi dnia 4. Września.

Na dniu wczorayszym Dyrektoryat wykonawczy w poselstwie swoim do ciała Prawodawczego oznaymił, iż Dyrektoryat Rzpltey *Francuzkiey* mile przyiąwszy Ob: *Schimmelpennink* posła Rzpltey *Batawskiey*, oraz pochwaliwszy wszystkie urządzenia ostatnie w Rzpltey, i wierność nienaruszoną ku zasadom Republikanckim, przesłał przez niego list w następuiący treści.

Dyrektoryat Wykonawczy Rzpltey Francuzkiey *do Dyrektoryatu Wykonawczego Rzpltey* Batawskiey. — *Obywatele Dyrektorowie.* Odbierzcie rzetelne oświadczenie naszey czułey radości. List wasz pod d. 30. Termidora (17. Sierpnia) nadzieie nasze zupełnie zaspokoił. Od czterech lat wyglądaliśmy tey decyduiącey chwili, któraby wszystkim wewnętrznym rozruchom oyczyznę waszą niszczącym koniec przyniosła, a razem zaręczyła wam kosztowanie wszystkich zrzodeł potęgi i pomyślności podnosząc was do świetnego i należnego wam w *Europie* znaczenia. Bolesny widok intryg, opozniaiących organizacyą waszą, często nas żalem przeymował. Z głębokim uczuciem postrzegaliśmy, iż mężowie, którzy naygorliwszemi przyiaciołmi wolności okazywali się, użyli tryumfu nad stronnikami zniszczoney formy rządu, na to tylko, aby polecony sobie na moment władzę uwiecznić, i ze szkodą kraiu swoie prywatne namiętności nasycić. Nagły ich upadek bynaymniey nas nie zdziwił, ale nim mogliśmy dać naszą opinią o wypadku zgubę ich zdziałaiącym, musielismy czekać dopoki głos ludu iawnie się nie okazał, i że rząd tymczasowy ktory ster Administracyi przyiąć był przymuszonym, szczerze i nie zwłocznie zatrudni się organizacyą przyiętey od ludu *Batawskiego* Konstytucyi. Chwila ta nadeszła, życzenie narodu iest wiadome, władza tymczasowa ustąpiła mieysca prawom niezmiennym i stałemu rządowi, a narod cały przyłożył pieczęć zbawiennemu temu dziełu przez wybor do ciała prawodawczego i dyrektoryatu osob, które nigdy nie obłąkane do żadney partyi nie należały. Swięta ustawa wasza może was znowu podnieść do wysokiego waszego przeznaczenia, ieżeli prawodawcy i rząd pilną dadzą baczność na zniszczenie tego wszystkiego coby znowu dążyć miało do szkodliwego wpływu, i oddalenie wszelkiey reakcyi, tego to wiecznego zrzodła nienawiści i nędzy. Jeżeli wszystkie usiłowania wasze będą iedynie wymierzone przeciw nieubłaganemu nieprzyiacielowi waszey pomyślności, rządowi *Angielskiemu*, na ow czas zaręczamy wam, iż Rzplta *Francuzka* wsparta od przymierzeńcow swoich, podniesie wkrotce swoy handel, nadgrodzi poniesione straty, odzyszcze świetność marynarki, a wewnątrz zakosztuie szczęśliwych owocow wolney demokratyczney i reprezentacyiney Konstytucyi. W *Paryżu w pałacu Dyrektoryatu Wykonawczego dnia* 11. *Fructidor roku 6tego iedney i nierozdzielney Rzpltey* (Podpisano) Treilhard Prezydent.— Lagarde sekretarz.

Mowią, iż Ob: *Meyer* na mieysce Ob: *Schimmelpenink* w charakterze Ministra Rzpltey do *Paryża* poiedzie. Przed dwoma laty był on tam iuż użytym, a nie dawno do *Madrytu* miał bydź przeznaczonym.— Jedna brygantyna *Angielska* od 12. armat rozbiła się o nasze brzegi, uratowaliśmy 50. ludzi, którzy w niewolą są zaięci.— Poiutrze Ob: *Van Hoff* od samego Dyrektoryatu iako nowy członek iego installowanym będzie.

z Konstantynopola dnia 10. Sierpnia.

Postępowanie *Porty* zawsze iest trudne do zgadnięcia. Obchodzi się z *Francuzami* po przyiacielsku, a iednak uzbraia się, przeciw komu? czas pokaże. Dwor *Rossyiski* proponował *Porcie* pomoc dla zniszczenia *Basmana-Oglu*. W ministerium *Tureckim* zaszły znowu nieiakie odmiany.

z Strazburga dnia 28. Sierpnia.

Nasza załoga z 10. tysięcy ludzi złożona, odebrała iuż rozkaz, ażeby była w pogotowiu do przeprawienia się przez *Ren*. Inżenierowie zatrudniaią się oznaczeniem obozu przed *Kehl* dla 60. tysięcy woyska nad wyższym *Renem*, są rownież w gotowości do rozpoczęcia operacyi woiennych.

Cała legacya *Francuzka*, ktòra się znaydowała w *Rastad* przybyła do naszego Miasta, sam tylko Ob: *Bonnier* pozostał tam z swoiemi dwoma sekretarzami: Oświadczył rozmaitym Xiążętom Rzeszy, iż którzy z pomiędzy nich życzyliby sobie zawrzeć osobny pokoy, ażeby zebrali swoie woyska dla użycia ich przeciwko Cesarzowi, i że tylko pod tym warunkiem pokoy otrzymać mogą. Cała *Europa* iest w poruszeniu, mowi iedno publiczne pismo; Cesarz chce uderzyć na *Szwaycaryą* tak przez kray *Walteliny*, iako i przez kray *Gryzonow*. *Francya* z swoiey strony działać będzie przez *Kehl*, *Moguncyą* i *Mantuę*. Xiąże Karol generalnym wodzem sił Cesarskich iest mianowany, a powozy dla kancellaryi woienney są bliskie wyruszenia. *Anglia* zaś używa wszystkich sposobow na zrobienie koalicyi generalney.

Armia *Moguncka* znowu ma wziąść nazwisko armij *Niemieckiey*. Rzecz dziwna, że wielu Generałow od armij *Włoskiey* otrzymało w niey kommendę, a wielu od armij *Sambry* i *Mozy* poszło do *Włoch*. Bataliony będą dopełnione przez młodzież z rekwizycyi ze wszystkich stron nadchodzącey, a przez nową konskrypcyą do niezmierney pomnożone wielkości. *Szwaycarska* także armia na nowo będzie urządzoną, niewiadomo ieszcze czy nią Generał *Bernadotte* dowodzić będzie, czy też z armią *Włoską* złączoną zostanie.

Od brzegow Renu 1. Września.

Na dniu 29. Sierpnia cała armia *Francuzka* na prawym brzegu *Renu* pod kommendą Generała *Joubert* poruszenia swoie okazywać zaczeła. Armia na dwie się części dzieli, pierwsza dywizya pod Generałem *Hautpoult* stoi w kraiu *Bergen* i przy *Siegen*. Armia głowna z dwóch dywizyow od 18,000. ludzi złożona, i korpusa w *Westerwald* i *Weterawii* stoiące, na dniu 29. i 30. p. m. posunely się aż do granic *Fuldy*. *Giessen* iest punktem centralnym armij. Na dniu 30. głowna kwatera Generała *en chef* z 9. innemi Generałami i 150. Officerami sztabowemi, przybyła do *Friedberg*, zkąd wkrotce do *Giessen* przeniesie się. Za rozpoczęciem woyny, woysko, naypierwey wkroczy do *Frankonii*. Na dniu 31. blisko 8000. *Francuzow* w *Homburg* obozem staneło. W tey pozycyi od *Homburg* aż do *Giessen* stać będą dopoty, dopoki *Conclusum* ostatnie w interessach z *Rastad* nie przyidzie. Cały kray *Westerwald* od *Deuz* aż do *Königstein* napełniony iest woyskiem Francuzkim. Generał *Hautpoult* z sztabem swoim stoi w *Elberfeld*. — Dowiaduiemy się, iż wiadomość o złamaniu demarkacyiney linii, zupełnie iest fałszywą.

z Laybach dnia 24. Sierpnia.

Na dniu 21. park artylleryi od 36. sztuk do oblężenia zdatnych, przechodził tędy do *Włoch*. Na dniu 22. pierwsza dywizya nowo erygowanego regimentu huzarow tu przybyła, za nim idzie druga i trzecia dywizya, które w okolicznych wsiach rozstawione będą. Sztab poydzie do *St Merian*.

Od granic Austryackich dnia 1. Września.

Donoszą z *Konstantynopola* pod dniem 10. Sierpnia co następuie: „Dnia 31. p. m. *Porta* odebrała potwierdzenie wiadomości o wylądowaniu *Francuzow* do *Alexandryi*. Opanowali to miasto bez trudności, i wszystko się każe domyślać, iż mieli tam taiemne porozumienia. *Buonaparte* poszedł potym do *Rozetty*, którey nieliczna załoga za zbliżeniem się iego natychmiast uciekła. *Francuzi* opanowawszy to małe miasteczko, obrocili marsz swoy ku *Kairowi*; Niewiadomo ieszcze co się potym stało, lecz zdaie się rzeczą pewną, iż Bejowie zapomniawszy o swoiey osobistey zawziętości dla wspolney obrony połączyli się, i zgromadzili liczne korpusa woyska, do których przybyła także wielka liczba *Arabow*. Ta armia rozłożyła się około 20. mil od *Rozetty*, dla wstrzymania woysk *Francuzkich*. Dodaią iż Basza *Palestyny* zgromadził także liczne korpus z którym miał poyść do *Alexandryi*. — Mowią iż Xże *Repnin* wyiechawszy z *Wiednia*, udać się ma do *Konstantynopola*. Jednemu z naszych domow bankowych zlecono, ażeby dla tegoż Xcia miał w gotowości summę 60. tysięcy rubli.

Pismo J. C. Mci przesłane wszystkim Ministrom i Szefom departamentow, nakazuie, ażeby wszyscy urzędnicy *Austryaccy* nieprzyimowali na przyszłość obiadow lub iakichkolwiek zabaw u agentow lub sprawuiących interessa obcych narodow, rozkazano im przytym, ażeby iak naymniey do tych osob uczęszczali.

Mowią bardzo w *Wiedniu* o woyskach posiłkowych *Rossyiskich* wkrotce do kraiow Cesarskich weyść maiących. Mowią iż Xże *Repnin* miał oświadczyć, iż Imperator Jmć na mocy traktatu zawartego z *Anglią*, nie może na to zezwolić, aby niektore kraie państwa *Niemieckiego Francyi* odstąpione być miały. — Do *Włoch* i kraiow *Rzeszy* rozmaite oddziały kawaleryi Cesarskiey wysłane zostały, transporta prowiantow nie tak często iak przedtym idą, gdyż wszystkie magazyny dostatecznie są napełnione.

z Brünn dnia 8. Września.

Mustafa Wezyr teraźnieyszy gubernator *Belgradu* z korpusem swoim do *Albanii* iest przeznaczony. Następca iego *Kamaika Basza* opatruie fortecę w żywność rozmaitego gatunku. — Podług listow z *Raguzy* pod d. 18. Sierpnia, przybyła tam na dniu 14. korweta *Francuzka*. Kapitan iey imieniem kommendantow Francuzkich w *Romagna*, żądał pożyczki 160,000. talarow, ofiaruiąc w zastaw wyspę *Corfu*, co mu też nie było odmowione, lubo to iuż po drugi raz przytrafia się.

z Rastad dnia 3. Września.

Osnowa Noty Ministrow Pełnomocnych Francuzkich.

Nowa Nota Deputacyi Rzeszy kommunikowaną została dnia 14. Fructidor (31. Sierpnia) niżey podpisanym Ministrom Pełnomocnym Rzeczypospolitey *Francuzkiey* do negocyacyi z Rzeszą *Niemiecką*, przez ministra pełnomocnego Cesarza Jmci. „ Niżey podpisani pospieszaią z doniesieniem Deputacyi Rzeszy, iż przyimuią proste zezwolenie, które taż Deputacya wyraża w nocie swoiey na zburzenie fortyfikacyow *Erenbreitsteinu*, lecz iak naymocniey nalegaią dla przyczyn przywiedzionych w poprzedzaiących pismach, o ustąpienie twierdzow *Kehl*,

i *Cassel* z przyległościami, iako mieysc ważnych dla bespieczeństwa granicy *Francuzkiey*, które znayduią się iuż dawno w possessyi Rzpltey *Francuzkiey*, i są po części potrzebnemi przyległościami tego, co iey było w niezaprzeczonym ustąpione sposobie.

Rownież obstaią przy innych swoich żądaniach i oświadczeniach zawartych w notach, które do tego dnia podali, mianowicie od 14. Floreal (3. Maia). Deputacya Rzeszy zna dobrze, iż gdyby nawet Rząd *Francuzki* mogł ieszcze co odstąpić w chęci przyspieszenia pokoiu, nie byłoby to zapewne w tenczas, gdy w żądaniach swoich doświadcza na niczym nie wspartego oporu, i przeciwnego prawdziwey dyrekcyi iaką dziś siła okoliczności polityce xiążąt Rzeszy daćby powinna. Niżey podpisani żądaią, i spodziewaią się, iż to iuż po raz ostatni, kategoryczney i rychłey odpowiedzi; zapowiadaią Deputacyi Rzeszy, iż ta odpowiedź będzie wzorem ich dalszego postępowania. Ministrowie pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* zapewniaią ministra pełnomocnego Cesarza Jmci o swoim znakomitym poważeniu.— w *Rastad* d. 15. Fructidor (2. Września) Roku 6. Rzpltey *Francuzkiey*.

(podpisano) BONNIER. JEAN DEBRIE, ROBERJEOT.

Minister Pełnomocny Cesarski doniosł Deputacyi Rzeszy przez notę pod dniem 1. Września, iż potwierdził *Conclusum* dnia 29. Sierpnia, zachowuiąc iednak na dal warunek wspomniony w dekrecie kommissyi pod d. 11. Sierpnia względem 3. artykułu, z powodu którego oddał nazaiutrz stosowną legacyi *francuzkiey* notę. Hrabia *de Metternich* przydał: „ Jeżeli w tey nocie, data not *francuzkich* iest stosowana do ery powszechnie używaney, z opuszczeniem ery *francuzkiey*; pochodzi to nie tylko ztąd, iż uważano podobnež opuszczenie w notach *francuzkich* pod 22. Czerwca (4. Messidora) 19. Lipca (1. Thermidora) i 22. Sierpnia (5. Fructidora) ale też dla tego, iż obiaśnienia które uczyniono dowodzą, iż to coby można było wziąść za prostą omyłkę, stało się z powodu wyraźney decyzyi, gdyż ministrowie *francuzcy* oświadczyli, *iż Prawa Rzpltey niepozwalaią używać innego kalendarza, iak tylko Republikantskiego, nawet w negocyacyach z obcemi mocarstwami, i w wzmiankach o deklaracyach pełnomocnikow tychże mocarstw*. Ponieważ w podobnych okolicznościach wzaiemność iest naypewnieyszym środkiem do ustanowienia szali, legacya Cesarska chwyciła się tego środka, i nie oddali się od niego, poki ministrowie pełnomocni Rzpltey *francuzkiey* sami nie oświadczą chęci powrocenia do dawnego w tey mierze zwyczaiu. „

Pamiętno iest, iż Hr: *de Metternich* posłał do swego dworu kuryera z żądaniem instrukcyi stosowney do artykułu 3. *conclusum* pod 7. Sierpnia. Ten kuryer przywiozł stosowne depesze, podług których Hr. *de Metternich* oddał dnia dzisieyszego Deputacyi następuiącą notę:

„ Kommissya Cesarska przyłączona do deputacyi Rzeszy, potwierdza teraz ofiarę zburzenia fortyfikacyow *Erenbreitsteinu*, zawartą w *conclusum* Deputacyi dnia 7. i 29. Sierpnia, pod warunkami w tychże konkluzach wyrażonemi. Ponieważ ministrowie Pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* odpowiedzieli dnia onegdayszego na notę Deputacyi pod 31. Sierpnia, przez notę pod d. 1. Września, którey przyłączona tu iest kopia, legacya Cesarska oczekuie decyzyi iaką Deputacya w tey mierze ułoży. „

Rozchodzi się wiadomość, iż *Francuzi* weszli do *Fricktahl*, z kąd 200. ludzi znayduiącego się tam Cesarskiego woyska ustąpić miało.

Agent *Hollenderski* Obywatel *Buch* wyiechał ztąd do *Hagi*, słychać, iż legacya *Francuzka* wkrotce ma podać nowe propozycye do indemnizacyi dla Rzeczypospolitey *Batawskiey*.

Dnia 4. Września.

Deputacya Rzeszy odprawiła dnia dzisieyszego 62. sessyą. Czytano na niey notę *Francuzką* pod dniem 1. t. m. rownie iako i ostatnie deklaracye Pełnomocnego ministra Cesarskiego. Deputacya postanowiła donieść generalnemu seymowi Rzeszy o teraźnieyszym stanie okoliczności, oraz, iż przyszłego piątku naradzać się będzie względem ostatniey noty *Francuzkiey*.

Następuiący dekret Kommissyi, oraz nota do niego przyłączona odesłane zostały dziś po południu do dyktatury. Dnia iutrzeyszego rozmaite noty, które były wymienione, zostaną kommunikowane deputowanym osobnych stanow Rzeszy.

Dekret Kommissyi Cesarskiey do Deputacyi Rzeszy 4. Września.

Kommissya Cesarska Deputacyi Rzeszy do zawarcia pokoiu przydana, donosi teyże Deputacyi przez przyłączoną tu kopią noty, którą dnia wczorayszego oddała Pełnomocnym ministrom Rzpltey *Francuzkiey* o sposobie, w iakim ciż ministrowie uwiadomieni zostali o sankcyi daney na trzeci artykuł *conclusum* pod dniem 7. Sierpnia.

Nota podana Ministrom Pełnomocnym Rzpltey Fran:

W dwoch Notach d. 21. i 31. Sierp: Pełnomocnym Ministrom Rzpltey *Francuzkiey* podanych, niżey podpisany warował sobie, iż w krotce da swoią decyzyą stosowną do zburzenia fortyfikacyow *Erenbreitsteinu*, przyzwoloną przez Deputacyą Rzeszy pod warunkami, które nie mogą być rozdzielnemi. Podaiąc swoią aprobacyą, uwiadomił Deputacyą o tey decyzyi. Przez tę tylko sankcyą, i od czasu iey wydania, propozycya Deputacyi Rzeszy mogła mieć kształt skuteczney ofiary państwa dla państwa, i dopiero od tego momentu zaczyna mieć zupełną ważność, gdy, iak w ninieyszym przypadku, niżey podpisany, uwiadomia o tym Pełnomocnych Ministrow Rzeczypospolitey *Francuzkiey*. Ponawia przytym zapewnienie o wysokim swym poważeniu.— w *Rastad* d. 3. Września 1798. Roku.

F. G. C. Hrabia de Metternich—Winnebourg.—Beilstein.

z Bazylei dnia 31. Sierpnia.

Dnia wczorayszego przechodziło tędy 2300. ludzi woyska *Francuzkiego*, którzy zaięli kwatery po wsiach leżących na granicy *Frickthal*.— W kantonach *Schwitz Unterwald* zupełna iuż iest przywrocona spokoyność. Mocne proklamacye przez Dyrektoryat *Helwecki* i G. *Schauenbourg* wydane, wiele się przyłożyły do uspokoienia umysłow.— Dyrektoryat *Helwecki* postanowił ministrem swoim woiennym Generała *francuzkiego Reynier* rodowitego *Szwaycara*.— Wiadomość iakoby *Gryzonowie* skłonili się zupełnie do przyięcia konstytucyi *Helweckiey*, potrzebuie ieszcze potwierdzenia.

Od granic Włoskich d. 26. Sierpnia.

Potwierdza się, iż flotta *Angielska* Admirała *Nelson* opatrzywszy się w żywność i świeżą wodę w początkach Sierpnia z *Syrakuzy* wypłyneła dla szukania ieszcze flotty *Francuzkiey* w okolicy *Alexandryi*. Flotta *Angielska* nie weszła cała do *Syrakuzy* ale musiała na stanowisku przed portem zatrzymać się. Złączyła się z 4. ieszcze liniowemi okrętami z pod *Cadix* przybyłemi, a procz tego miała do niey przypłynąć eskadra *Portugalska* tak dalece, iż składa się teraz z 22. okrętow liniowych.— Gdy *Buonaparte* z *Malty* wypływał puściło się z nim 46. kawalerow *Maltańskich*, *Francuzow*, po większey części officerow morskich.— Papież w chorobie swoiey odwiedzanym iest często od posłow *Angielskiego* i *Rossyiskiego*. Sekretarz Papieski założył w klasztorze kartuzow kancelaryą duchowną, z którey wydaie dyspensy, breve, i odpusty daleko w niższey cenie iak dawniey w *Rzymie*.— Na d. 18. przybył do *Medyolanu* Gen: *Brune* miał iuż kilka konferencyow z Dyrektoryatem tamteyszym.— Z *Neapolu* przybiegł tam kuryer z ważnemi iak mowią depeszami.

z Florencyi dnia 12. Sierpnia.

Dowiaduiemy się z *Neapolu*, iż sprawuiący interessa Rzpltey *Francuzkiey* podał do Ministerium Notę w którey się protestuie przeciwko przypuszczeniu eskadry *Angielskiey* do portow *Sycyliskich*, co oświadcza być złamaniem Traktatu. Dodaią iż póty nie oddał tey noty, póki się nie zapewnił, iż iego kuryer za paszportem rządu *Neapolitańskiego* dnia 1. Sierpnia z depeszami do Dyrektoryatu *Francuzkiego* wyprawiony, przeszedł granice tego królestwa. Obawiaią się bliskiey nieprzyiaźni między dwoma Mocarstwami. Ostatni kuryer nieprzywiozł żadnych Listow z *Neapolu*, nawet do rezyduiących tu Ministrow zagranicznych.— Woyska *Francuzkie* nieprzestaią się ściągać ku granicom krolestwa *Neapolitańskiego*, i nie można mniemać, ażeby insurekcye w Departamencie *Circeo* wszczęte, a nawet iuż potłumione, miały być tego iedyną pobudką.

z Neapolu dnia 12. Sierpnia.

Od czasu przybycia kuryera z *Wiednia*, przygotowania woienne z nagłym postępuią pospiechem. W tych dniach wydany został na publiczność Edykt Królewski, którego wstęp iest następuiący: „ Wielkie od kilku lat w *Europie* odmiany, tak w konstytucyach politycznych, iako też w urządzeniu i użyciu sił woiennych zaszłe, pobudziły nas do zwrocenia szczegulnieyszey uwagi ku przetworzeniu armii i innych sił państwa, końcem obmyślenia obrony naszych kraiow, i zapewnienia życia i własności kochanych naszych poddanych. W tym celu używaliśmy ciągle środkow dla doprowadzenia woysk Królewskich do takiego stopnia doskonałości, do iakiego tylko mogą być podniesione. Ta potrzeba pomnożenia i przeistoczenia sił kraiowych, stała się ieszcze gwałtownieyszą odtąd, iak Rządy *Włoskie*, sąsiedzkie tego Królestwa, zaczynaią woienną przybierać postać; Mocarstwa *Barbaryi* podwoiły także swoią zuchwałość, mianowicie od ostatnich *Maltańskich* zdarzeń, co powinno wzbudzić sprawiedliwą boiaźń dla spokoyności zostaiących pod naszym panowaniem kraiow. Dla wystawienia mocney tamy przeciwko zamachom któreby iedno lub drugie Mocarstwo ze szkodą naszych państw czynić mogło, wydaliśmy iuż rozporządzenia na pomnożenie regularnych woysk w naszym Królestwie, a mianowicie w *Sycylij*, która szczegulniey zdaie się być zagrożoną. Lecz dla dokonania nieprzebytey zapory od wszelkich nieprzyiacielskich napaści, osądziliśmy za rzecz potrzebną oświadczyć tym Edyktem, iż wszystkie osoby w naszych krajach, są urodzone i rodzą się żołnierzami, i obowiązane są wziąść się do oręża na obronę świętey naszey Religij Katolickiey, oraz korony, i własnego ich życia, w przypadku gdyby te święte rzeczy doznały napaści od barbarzyńcow, lub od iakiegokolwiek bądź nieprzyiacielskiego narodu. Podług tego prawidła, wszyscy nasi poddani, zacząwszy od 17. aż do 45. lat wieku, są uważanemi iako zapisani w rozmaitych korpusach naszey armii, i gdy tego okoliczności wymagać będą, powinni stawić się do tychże korpusow dla odbywania w nich służby woyskowey podług ustanowionych przepisow. My sami, iako naywyższy Naczelnik woysk naszych Królewskich, wraz z naszemi znakomitemi synami, należemy szczegulniey do tego świetnego woiennego popisu, i my będziemy naypierwszemi w poświęceniu naszego życia dla obrony Religij, Monarchii i Oyczyzny. "

Ob. Jozef *Buonaparte* popłynął na statku *Genueńskim* z wielką liczbą rozmaitych sprzętow. Ten statek zabranym został przez iednego barbaryiskiego korsarza, a potym odebrany przez woienne okręty *Neapolitańskie*. Minister *Francuzki* dopominał się o niego, iako o własność *Francuzką*, lecz iak się dowiaduiemy, nię dano mu zaspakaiaiącey w tey mierze odpowiedzi.

OBWIESZCZENIA.

Gdy we wsi Kyszynie przy Działdowie w Prussach zachodnich znaczne na bydło odprawnią się iarmarki, i handluiący wielkie tam pędzą stada z Pruss Południowych i Nowowschodnich; aby zatym stosownie do exystuiących w tey mierze urządzeń skarb Królewski względem opłaty cła exytowego był zabespieczonym, postanowiono zostało; iż handluiący bydłem składać powinni proporcyonalny zastaw na komorze celney Południowo-Wschodnio lub Zachodnio-Pruskiey, przez którą ze stadami takowemi przechodzą. Podług tegoż urządzenia, zastawy takowe za powrotem powinny im być zwracane: skoro dowiodą zaświadczeniem z główney komory w Działdowie pozyskanym, że sprzedane przez siebie, bydło na tey komorze opłacili.— Chcąc iednak handlarzom kraiowym tego rodzaiu, zyskiem bawiącym się, nieiaką uczynić ulgę, Departament generalny cła i akcyzy wydał urządzenie:— Że ciż handlarze kraiowi są uwolnieni od składania takowych zastawow. i że powinni tylko legitymować się i dowodzić pewność swoią przez zaświadczenia komor celnych i innych podatku konsumpcyinego urzędow. Co zaś do mieszkańcow wieyskich, dla tych zaświadczenia dawane będą przez konsyliarzow powiatowych (Landratow) a w miastach przez urzędy podatku konsumpcyinego bez opłaty.— Urządzenie takowe podaie się zatym do powszechney i szczegulney każdego wiadomości: z dodatkiem, że tak wszyscy konsyliarze powiatowi, iako i urzędy podatku konsumpcyinego, odebrały iuż zalecenie wydawać takowe stosownie do przepisow zaświadczenia.— Dan w Warszawie dnia 21. Sierpnia 1798. Roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomicza.

We czwartek, to iest dnia 27. Mca Września r. b po południu o godzinie 3ciey będzie w tuteyszym Collegii Pałacu Kamery ugoda względem przystawienia Owsa Winsplow 1908 dico Tysiąc dziewięćset ośm, Siana Cetnarow 8796. dico Ośm tysięcy siedmset dziewiędziesiąt sześć i Słomy kop 2016. dico Dwa tysiące szesnaście, dla kawaleryi w Warszawie konsystuiącey, od dnia 15go Miesiąca Października Roku 1798. do dnia ostatniego Miesiąca Września w Roku 1799tym przez Konsyliarza taynego i Dyrektora Kamery Helwinga pod kondycyami na licytacyi dokładuiey oznaymić się maiącemi, z mniey ceniącemi publicznie umowiona. Do podania ceny nie będzie iednak nikt takowy przypuszczony, ktoryby nie był w stanie stawienia natychmiast kaucyi przyiąć się mogącey i pewney na Talarow 6000. Żądaiący przystawienia takowego, maią się zatym na terminie nadmienionym znaydować, ceny swoie podać i pewnemi być, iż mniey ceniącemu przybicie, z ostrzeżeniem wyższey approbacyi przyznane będzie.—w Warszawie dnia 10. Września 1798.

J. K. Mci Pruss Południowych Kamera Woyskowo-Ekonomiczna.

Z okazyi zbliżaiącego się dnia 20. 7bra roku bieżącego do prenumerowania Dziennika czynności Kommissyi Bankowey wydanym *primis Augusti* roku teraźnieyszego prospektem zamierzonego, wydawca rzeczonego Dziennika roznmie być potrzebą przywieść go napamięć Publiczności ninieyszym wkrotkości obwieszczeniem swoim. Rozdrukowany w 2000. exemplarzy rozdany tu i rozesłany po Pocztamtach na prowincyach prospekt dzieła tego, ma w sobie wszystkie onego opisane szczegóły, dla czego w tym mieyscu powtorzonemi nie będą. Lecz iako liczna iedynie konkurencya prenumeratorow dzieło to poprzeć i utrzymać zdoła, tak o wczesne względem tychże prenumerat, stosownie do sposobu i czasu wyż rzeczonym prospektem wskazanego, zgłoszenie się wydawca uprasza.— Mieysce prenumeraty bez poczty, Kantor *Gazety Warszawskiey* w domu JW. *Chreptowicza* przy ulicy Długiey Nro 543. za cenę z gory pułrocznie Zł: Pol: 12.— Prenumerata z pocztą kosztuie pułrocznie także z gory Zł: Pol: 21. o co z pocztamtami nayblizszemi siebie traktować należy, a ober-pocztamt tuteyszy Warszawski takowe prenumerowane exemplarze regularnie do każdego przesyłać będzie.

Pewna osoba od kilkunastu lat edukacyą Publiczną przy szkołach Narodowych trudniąca się, życzy sobie albo otworzyć Pensyą, albo dawanim Lekcyi rożnych Nauk zatrudnić się, albo w reszcie podiąć się Edukacyi prywatney synow Obywatelskich, ieżeliby więc komu iey przysługa byłaby potrzebną, niech się uda na kantor korrespondenta po informacyą.

Niżey podpisany uwiadomia Prześ. Publiczność, że u niego w 3ciey Klassie Loteryi *Berlińskiey* następuiące Numera wygrali— Nro: 48,310. Tal: 800.— Nro: 11,534. tal: 100.— Nro: 11,550. tal: 50.— 9140. 25,678. 30,548. 32,300. i 57,247. każdy po Tal: 25.— Nro: 9123. 39,002. 57,220. i 11,533. kazdy po Tal: 20.— 9116. 16,452. 57. 65. 70. 74. 76 82. 21,514. 30,522. 32,260. 62. 39,001. 11. 44,484. 48,308. 48,312. 15. 39. 54,174. 89. 57,223. 24. 33. 37. 11,549. 60,620. każdy po 15. Talarow. Do 4tey Klassy Losow, każdego czasu dostać można w *Warszawie* 17. Sep: 1798. *Gebhard.*